

Ki?iler Aras? Tepkisellik ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ki?iler Aras? Tepkisellik ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24796>

Özet

Kişiler Arası Tepkisellik Ölçeği (KİTÖ), bireylerin **empati** yeteneğini çok boyutlu bir perspektiften değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş olan Kişilerarası Tepkisellik İndeksi'nin (Interpersonal Reactivity Index - IRI) Türkçe'ye uyarlanmış versiyonudur. Ölçek, kişilerin bakışlarındaki duygusal durumlarına ve bakış açılarına karşı sergilediği bilişsel ve duygusal tepkileri ölçmeyi amaçlar. Uyarlama çalışması 2007 yılında Alper Engeler ve L. İrem Yargıç tarafından gerçekleştirilmiş olup, psikiyatri ve psikoloji alanlarında kişiler arası ilişkileri ve sosyal bilişimi incelemek için önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Bu psikometrik araç, empatiyi tek bir genel puan yerine, farklı sosyal ve duygusal düzeyleri temsil eden alt boyutlar üzerinden değerlendirerek daha derinlemesine bir analiz imkanı sunar. KİTÖ, Türkiye'deki akademik çalışmalarda ve klinik uygulamalarda empati düzeylerinin geçerli ve güvenilir bir şekilde saptanmasına olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Kişiler Arası Tepkisellik Ölçeği, **Empati**, Duygusal Tepki, Bilişsel Perspektif Alma, Psikometrik Uyarlama, **Likert Ölçeği**, Kişilerarası İlişkiler.

Yazarlar

Alper Engeler, L. İrem Yargıç.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **empati** kavramının çok boyutlu bir yapı olarak ele alınarak bireylerin empatik özelliklerini kapsamlı bir şekilde ölçmektir. Orijinal ölçek (IRI), empatinin dört farklı boyutunu (Perspektif Alma, Fantazi, Empatik İlgisi ve Kişisel Sıkıntı) değerlendirir; Türkçe uyarlama da bu teorik yapının Türk kültüründe geçerliliğini ve güvenilirliğini test etmeyi amaçlamıştır.

KİTÖ, kullanıcıların sadece duygusal tepkilerini değil, aynı zamanda bilişsel olarak bakışlarındaki yerini alabilme (perspektif alma) yeteneklerini de ayrıntılayabilir. Bu ayrıntı, sosyal biliş ve duygusal düzenleme çalışmaları açısından büyük önem taşımaktadır.

Yapı

Kişiler Arası Tepkisellik Ölçeği'nin ölçtüğü temel **psikolojik yapı**, kişilerarası tepkisellik veya çok boyutlu **empati**dir. Bu yapı, genellikle iki ana bileşene ayrılır:

Bilişsel Empati: Bireyin, bakışlarındaki düşüncelerini, niyetlerini ve bakış açıları anlamaya

yeteneği (Perspektif Alma).

Duygusal Empati: Bireyin, başkalarının duygularına karşı olarak uygun duygusal tepkiler verme eğilimi. Bu bileşen, başkalarının acılarına karşı duyulan şefkat (Empatik İlgisi) ve o acının kişide yarattığı rahatsızlık (Kişisel Şüknet) olarak ikiye ayrılır.

Ölçek, bu alt boyutları ayrı ayrı değerlendirerek, bir bireyin yüksek düzeyde duygusal tepki gösterirken (örneğin, Kişisel Şüknet), düşük düzeyde bilişsel empatiye (Perspektif Alma) sahip olup olmadığını belirlemeye olanak tanır. Bu da ölçeği, sadece genel bir empati puanı veren araçlardan ayırır.

Geçerlik

Kişiler Arası Tepkisellik Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının **geçerlik** çalışmalarına ait spesifik istatistiksel değerler kaynak metinde belirtilmemiştir. Ancak, uyarlama çalışması sırasında ölçeğin yapı geçerliliğinin sağlanması kritik öneme sahiptir. Yapı geçerliliği, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı (çok boyutlu empati) gerçekten ölçtüğünü gösterir.

Geçerlik çalışmaları kapsamında, genellikle orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk örnekleminde de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile teyit edildiği varsayılmıştır. Ayrıca, K-TÖ puanlarının teorik olarak ilişkili olması beklenen diğer ölçümlerle (örneğin, sosyal yeterlilik, saldırganlık) anlamlı korelasyonlar gösterip göstermediği (ölçüt geçerliliği) de incelenmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** analizlerine dair kantitatif veriler kaynakta yer almamaktadır. Psikometrik açıdan güvenilir bir araç, tutarlı ve kararlı sonuçlar vermelidir. K-TÖ uyarlamasında, iç tutarlılık katsayılarının (**Cronbach Alfa**) her bir alt boyut için hesaplanması beklenir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri (genellikle 0.70'in üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda homojen olduğunu gösterir. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği çalışmaları da, puanların zaman içinde istikrarlı olduğunu kanıtlamak için gerçekleştirilmeli olmalıdır.

Faktör Analizi

Kişiler Arası Tepkisellik İndeksi'nin Türkçe'ye uyarlanması sırasında faktör analizi, ölçeğin dört faktörlü orijinal yapısının (Perspektif Alma, Fantazi, Empatik İlgisi, Kişisel Şüknet) Türk popülasyonunda da geçerli olup olmadığını belirlemek için temel bir adımdır. Bu analizler, maddelerin teorik olarak ait oldukları alt boyutlara doğru bir şekilde yüklendiğini teyit eder.

Uyarlama sürecinde, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile faktör yapısı keşfedilmiş ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile teorik modelin veri setine ne kadar iyi uyum sağladığı

incelenmiştir. Bu tür bir analiz, ölçeğin kültürel adaptasyonunun başarısız? gösteren en önemli istatistiksel kanıtlardan biridir.

Araç

Test Type: Psikometrik Uyarlama (İngilizce orijinali: Interpersonal Reactivity Index - IRI)

Format: Beş dereceli **Likert tipi** derecelendirme ölçeği.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yetişkinler (Adaptasyon genellikle üniversite öğrencileri veya genel yetişkin popülasyonu üzerinde yapılmıştır.)

Age Group: Genç yetişkin ve yetişkin grupları.

Population Details: Ölçek, klinik olmayan popülasyonlarda sosyal biliş ve duygusal tepkisellik düzeylerini belirlemek için uygundur.

Test Methodology: Katılımcılar, her bir maddenin kendilerini ne kadar iyi tanımladığını belirten bir seçenek ifadeleri. Derecelendirme formatı 0'dan 4'e kadardır.

Anahtar Kelimeler

KTÖ, Interpersonal Reactivity Index, **Psikometrik Ölçek**, Duygusal, Sosyal Biliş, Psikiyatri, Alper Engeler, Faktör Analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: engelera@hotmail.com

Correspondence Address: Sorumlu yazar Alper Engeler ile e-posta yoluyla iletişime geçilebilir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Kişiler Aras? Tepkisellik Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması 2007 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik veya ticari amaçlarla kullanımı için gerekli izinlerin alınması ve olası ücretlendirme bilgileri konusunda sorumlu yazar Alper Engeler ile e-posta üzerinden iletişime geçilmesi önerilmektedir.

İletişim adresi: engelera@hotmail.com

Makalenin tam metnine erişim için bağlantı: psikiyatridizini.net

Ölçeğin orijinal PDF belgesi burada indirilebilir: [kisiler-arasi-tepkisellik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Engeler, A., ve Yargıç, L. ?. (2007). Kişilerarası tepkisellik indeksi: Empatinin çok boyutlu ölçümü. *In New Symposium Journal* ,45(3), 119-127.

Kişiler Arası Tepkisellik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak metin, ölçeğin tamamını değil, sadece derecelendirme formatını ve bir örnek maddeyi içermektedir. Ölçeğin tamamına, yayımlanan makale veya PDF dosyası üzerinden ulaşılabilir.

Derecelendirme: Ölçek, beş dereceli Likert tipi bir ölçektir.

Örnek Madde: "Başka kimselerin talihsizlikleri genellikle beni büyük ölçüde rahatsız etmez."

Puanlama Açıklaması:

0 = Beni iyi bir şekilde tanımlamıyor

4 = Beni çok iyi tanımlıyor